

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 653/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Prestimex plus, a.s.**, Stará Bystrica 928, IČO 36 396 966, zastúpenej MALICH advokátska kancelária, s.r.o., Dunajská 25, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 10Co/28/2023-258 z 26. júla 2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/57/2024 z 30. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy označeným rozsudkom krajského súdu potvrdzujúcim zamietnutie žaloby sťažovateľky o vydanie bezdôvodného obohatenia a uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí jej dovolania, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Uplatňuje si náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľka sa žalobou proti žalovanej obci Stará Bystrica domáhala vydania bezdôvodného obohatenia v sume 60 055 eur s prísl. (z titulu zhodnotenia pozemku) na tom základe, že od 10. septembra 2002 bola v katastri nehnuteľností evidovaná ako vlastníka sporných nehnuteľností (ďalej len „pozemok“) na základe kúpnej zmluvy od predávajúceho občianskeho združenia [REDACTED] (ďalej len „právny predchodca“). To nadobudlo pozemok od žalovanej. V súčasnosti je evidovaná ako výlučný vlastníka sporných nehnuteľností žalovaná, a to na základe rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 6C/82/2010-1153 z 18. mája 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6Co/246/2018

z 21. augusta 2019. V čase nadobudnutia pozemku právnym predchodcom sťažovateľky išlo o pozemok, ktorý bol v časti riečiskom s nespevnenou zosypávajúcou sa pôdou. V dôsledku stavebných úprav je v súčasnosti pozemok vedený ako stavebný pozemok.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 11C/88/2021-197 z 15. augusta 2022 žalobu sťažovateľky, ktorou si uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia získaním majetkového prospechu plnením bez právneho dôvodu, v celom rozsahu zamietol z dôvodu nedostatku jej aktívnej vecnej legitímácie. Tou disponuje subjekt, na ktorého úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. Sťažovateľka podľa názoru okresného súdu kúpnu zmluvou s občianskym združením nadobudla už zhodnotený pozemok, no neprešli na ňu aj nároky z titulu zhodnotenia pozemku prostredníctvom investícií tretích osôb. Terénne úpravy boli na pozemku vykonané ešte v rokoch 1994 – 1996, teda pred nadobudnutím vlastníckeho práva sťažovateľkou, ktorá zároveň nepreukázala, že právo z titulu bezdôvodného obohatenia prešlo na ňu.

4. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že sťažovateľka pozemok nijakým spôsobom nezhodnotila, čo nebolo sporné a jediným jej nákladom bola kúpna cena za pozemok, ktorú však uhradila jej právnemu predchodcovi, nie žalovanej. Sťažovateľka nepreukázala, že medzi ňou a jej právnym predchodcom, ktorý pozemok zhodnotil, bol uzatvorený dvojstranný právny úkon o postúpení pohľadávky z bezdôvodného obohatenia podľa § 524 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého by jej mohlo vzniknúť právo uplatňovať nárok z bezdôvodného obohatenia. Úlohou súdu v predmetnom konaní bolo posúdiť dôvodnosť žalobou uplatneného nároku sťažovateľky, nie určiť komu potenciálne svedčí aktívna vecná legitímácia, ako namietala sťažovateľka v odvolaní. Zodpovednostný záväzkový vzťah z bezdôvodného obohatenia vzniká iba medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, a tým, na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku [(ďalej aj „CSP“); z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, rozhodnutia bez nariadenia pojednávania, arbitrárnosti] a § 421 ods. 1 písm. a) CSP (uviedla tri právne otázky, ktoré podľa jej názoru neboli dosiaľ riešené v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, keďže nezistil existenciu vady zmätočnosti, resp. sťažovateľkou formulované právne otázky, ktoré boli rozhodujúce pre posúdenie sporu, už boli v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešené.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti prezentuje právny názor, že prevodom vlastníckeho práva k pozemku došlo súčasne aj k prevodu všetkých investícií vložených do pozemku jej právnym predchodcom.

7. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu namieta jeho nedostatočné odôvodnenie spočívajúce okrem iného aj v tom, že krajský súd nezodpovedal otázku, kto je oprávneným subjektom, ktorému vznikol úbytok v majetkovej sfére v dôsledku zvýšenia hodnoty pozemku, keďže majetková sféra žalovanej sa bez jej pričinenia zvýšila. Tak ako v dovolaní aj v ústavnej sťažnosti tvrdí, že pre priznanie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je rozhodujúce to, či práve

subjekt uplatňujúci si nárok na jeho vydanie vynaložil investície, alebo či naňho bol postúpený nárok. Podstatnou nie je otázka, kto vynaložil investície na zhodnotenie nehnuteľností, ale koho majetková sféra sa stratou vlastníckeho práva znížila.

8. Najvyšší súd sťažovateľke odoprel právo na meritórne preskúmanie jej dovolania, pričom záver o neprípustnosti dovolania riadne neodôvodnil. Nevysporiadal sa s jej námietkami k nedostatočne vykonanému dokazovaniu, neúplne zistenému skutkovému stavu a nesprávnemu právnomu posúdeniu. Odpovede na sťažovateľkou formulované právne otázky sú podľa jej názoru nevyhnutné pre zistenie, kto je v okolnostiach prejednávanej veci subjektom oprávneným uplatňovať si vydanie bezdôvodného obohatenia. Opakuje argumentáciu, že nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na vydanie bezdôvodného obohatenia jej právneho predchodcu je založený tým, že nebol stranou súdneho konania o určenie vlastníckeho práva a žalovaná sa bezdôvodne obohatila až právoplatnosťou rozsudku v tomto konaní.

9. Sťažovateľka namieta, že žiadne z najvyšším súdom citovaných rozhodnutí neobsahuje odpovede na ňou položené otázky. Najvyšší súd tak odmietol jej dovolanie bez poskytnutia odpovedí, čím zjavne nesprávne právne posúdil procesnú otázku prípustnosti dovolania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia a nesprávneho právneho posúdenia a napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania ako procesne neprípustného, bez poskytnutia odpovedí na ňou nastolené otázky.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

11. Vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu ústavný súd uvádza, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavná ochrana poskytovaná ústavným súdom je postavená na princípe subsidiarity. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka mohla podať dovolanie (čo aj využila), o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné jej sťažnosť v časti proti namietanému rozsudku krajského súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

12. Spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľky, bude predmetom posúdenia ústavným súdom v ďalšej časti tohto uznesenia.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

13. Ústavný súd v prvom rade akcentuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyodené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

14. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, ústavný súd pripomína aj svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa, samozrejme za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 239/2021, I. ÚS 679/2022, I. ÚS 183/2023).

15. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolanie preskúmal, pričom dospel k právnomu záveru o jeho neprípustnosti a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 vyslovene umožňuje. Úlohou ústavného súdu v konaní o tejto ústavnej sťažnosti bude preto posúdiť, či napadnuté uznesenie nie je svojvoľné ani zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

16. Pokiaľ ide o vyhodnotenie dôvodu prípustnosti dovolania sťažovateľky podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd všeobecné východiská posudzovania prípustnosti a dôvodnosti dovolania podaného z dôvodu vady zmätočnosti aplikoval na konkrétne okolnosti prejednávanej veci, keď najmä v bodoch 15.1. a 15.2., odkazujúc na odôvodnenie rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, poukázal na dôvody, ktoré viedli súdy k zamietnutiu žaloby sťažovateľky pre nedostatok jej aktívnej vecnej legitímácie (keďže zodpovednostný záväzkový vzťah z bezdôvodného obohatenia vzniká iba medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, a tým, na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo), ako aj spôsob, akým sa krajský súd vysporiadal s jej odvolacou argumentáciou. Uzavrel, že procesnú vadu nedostatočného odôvodnenia či arbitrárnosti rozsudku krajského súdu nezistil. Následne sa venoval aj namietanej skutočnosti, že krajský súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, resp. bez vykonania dokazovania (bod 18.4. uznesenia).

17. Po oboznámení sa s odôvodnením rozsudkov okresného súdu a krajského súdu ústavný súd konštatuje, že ústavne udržateľnému záveru najvyššieho súdu o neexistencii tohto dôvodu prípustnosti dovolania, nemá čo vytknúť.

18. Vo vzťahu ku kľúčovej sťažnostnej námietke týkajúcej sa nesprávneho odmietnutia dovolania, pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) [v napadnutom uznesení zjavne nesprávne uvedené písm. a), keďže z bodu 3.1. napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka bola názoru, že ňou formulované otázky neboli v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešené] CSP, ústavný súd hodnotí, že odôvodnenie napadnutého uznesenia možno považovať za ústavne udržateľné. Pravdou je, že najvyšším súdom odkazovanú judikatúru (1Cdo/73/2000, 3Cdo/103/2001, 3Cdo/192/2004 a 2Cdo/12/2019) nemožno považovať za úplne priliehajúcu k skutkovým okolnostiam

prejednávanej veci. Ústavný súd však berie do úvahy, že najvyšší súd potvrdil v bode 29 napadnutého uznesenia ako správny právny názor súdov nižších inštancií, že nárok z bezdôvodného obohatenia nie je zložkou vlastníctva, a preto nemôže automaticky prechádzať s vlastníckym právom pri jeho prevode, bez toho aby zmluvné strany deklarovali aj vôľu previesť aj pohľadávku z bezdôvodného obohatenia a, nadviažuc na východiská vyplývajúce z odkazovanej judikatúry (že „*hmotnoprávny vzťah založený niektorou zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia má záväzkovoprávnu povahu*“), doplnil vlastný právny názor na riešenie právnu otázku, že (nárok z bezdôvodného obohatenia) *sa neupína k veci ako predmetu vlastníctva, nie je zložkou definovanou v § 123 OZ, ktorá v dôsledku právnej dispozície prechádza na právneho zástupcu*“.

19. Najvyšší súd tak podľa názoru ústavného súdu rovnako dostatočne a ústavne konformným spôsobom odôvodnil aj svoje závery v časti namietaného údajne nesprávneho právneho posúdenia veci. Nie je pravdou, že sťažovateľka ostala bez odpovede na ňou nastolené otázky, keďže najvyšší súd (resp. ešte pred ním súdy nižších inštancií) jednoznačne ustálili, že (1) prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nedochádza k prevodu nárokov z bezdôvodného obohatenia, (2) osoba, ktorej ako poslednej svedčil zápis v katastri nehnuteľností nemá aktívnu vecnú legitimáciu na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu investícií vynaložených jej právnym predchodcom, (3) bez preukázania postúpenia, resp. prechodu pohľadávky z titulu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Argumentáciu v konaní pred všeobecnými súdmi, ako aj v podanej ústavnej sťažnosti tak možno považovať len za pokračovanie polemiky či vyjadrenie nesúhlasu s prijatými závermi. Ako už bolo sťažovateľke ozrejmene krajským súdom, podstatou napadnutého konania nebolo určenie, ktorý (iný) subjekt je aktívne vecne legitimovaný na podanie predmetnej žaloby, ale posúdenie, či aktívna vecná legitimácia svedčí v okolnostiach prejednávanej veci práve sťažovateľke.

20. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľky považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za ústavne udržateľné, spĺňajúce ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, a keďže nezistil v jeho odôvodnení svojvôľu alebo arbitrárnosť, je možné uzavrieť, že nie je spôsobilé relevantným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy. Preto ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu